

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika
Zarząd Główny 31-118 Kraków, ul. Podwale 1 / 2

tel. 012 663 26 42, fax. 012 634 49 51
pyza@zuk.iz.uj.edu.pl <http://www.if-pan.krakow.pl/ptp>

NIP: 521-01-22-918 REGON: 000810437 NR KRS: 0000092796

Kraków, 28 kwietnia 2007 r.

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Jan Szyszko
Minister Środowiska
ul. Wawelska 52/54,
00-920 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z szeroką publiczną dyskusją dotyczącą budowy tzw. obwodnicy Augustowa, Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika, które od 132 lat zajmuje się ochroną środowiska i popularyzacją nauki, uważa za swój obowiązek dołączenie się do tej dyskusji i poparcie głosów zwracających uwagę na nieodwracalne szkody przyrodnicze jakie wywoła ta inwestycja w dolinie Rospudy. Sądzymy, że przy dobrej woli Rządu Rzeczypospolitej Polski i Pana Ministra uda się pogodzić interesy zwolenników i przeciwników tej inwestycji w taki sposób, aby nieoceniony skarb przyrody naszego kraju, jakim jest dolina Rospudy, nie został naruszony dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

Pragniemy nadmienić, że w Polsce jesteśmy najstarszą organizacją naukową przyrodników, a nasz głos w sprawie Rospudy jest niezależny i wynika z troski o ponadczasową wartość, jaką jest przyroda kraju.

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika w sprawie „Rospudy”

Po przeanalizowaniu dostępnych nam materiałów, dotyczących przebiegu obwodnicy Augustowa stwierdzamy, że **walory przyrodnicze doliny Rospudy, w tym szczególnie znajdujące się w niej torfowiska, mają charakter wyjątkowy w kraju i Europie. Jest to unikatowe, tzw. torfowisko przepływowe (siedlisko przyrodnicze nr 7230), zachowane w stanie modelowym, niemal nie przekształconym antropogenicznie.** Ma ono naturalnie nieleśny charakter, a proces akumulacji torfów turzycowo-mszystych zachodził przez ostatnie 1–2 tys. lat.

Warto podkreślić, że **torfowisko doliny Rospudy jest jednym z trzech ostatnich w Europie tego typu i ma kluczowe znaczenie dla zachowania zasobów oraz różnorodności biologicznej siedliska przyrodniczego torfowisk alkalicznych.** Stanowi zarazem modelowy obiekt do badań naukowych i zajęć dydaktycznych, nie wspominając o wartościach kulturowych i turystyczno-rekreacyjnych.

Wobec unikatowości tego skarbu przyrody polskiej uważamy, że ciąży na nas moralny obowiązek zrobienia wszystkiego, żeby go zachować w stanie nienaruszonym dla przyszłych pokoleń.

Obawiamy się, że **budowa estakady przez torfowisko w dolinie Rospudy wpłynie negatywnie na jego stosunki wodne i żyjące w nim organizmy.** Nawet niewielkie zaburzenia zasilania, a także zmiany parametrów wód dopływających (zmineralizowanych, ale ubogich w biogeny) **mogą uruchomić nieodwracalne procesy degeneracyjne w tego typu ekosystemie. A takie ryzyko istnieje.**

Pragniemy zaznaczyć, że wartość tego torfowiska polega między innymi na jego „naturalności”, w tym na stabilności zachodzących procesów ekologicznych, jakie kształtowały ten

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika
Zarząd Główny 31-118 Kraków, ul. Podwale 1 / 2

tel. 012 663 26 42, fax. 012 634 49 51
pyza@zuk.iz.uj.edu.pl <http://www.if-pan.krakow.pl/ptp>

NIP: 521-01-22-918 REGON: 000810437 NR KRS: 0000092796

wycinek przyrody Polski od tysięcy lat. **Nie pozwólmy tego bezpowrotnie zniszczyć.** W przypadku przecięcia torfowiska Rospudy drogą, nawet gdyby skutki różnych działań zostały zminimalizowane - cecha ta zostanie utracona. **Torfowiska przepływowe są bowiem wyjątkowo wrażliwe na naruszenie ich powierzchni i struktury. Raz uruchomione zmiany degeneracyjne nie są możliwe do zatrzymania. Obecnie nie istnieje żadna technologia, umożliwiająca odtworzenie ekosystemu tego typu.**

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika zwraca ponadto uwagę, że wydana przez Pana Ministra 20 lutego b.r. decyzja zezwalająca na płoszenie ptaków oraz niszczenie ich siedlisk i ostoi przy budowie obwodnicy Augustowa, będzie skutkowała nieprzewidywalnymi konsekwencjami, nie tylko w zakresie ochrony przyrody. Nie zawiera ona np. wskazania sposobów wykonywania tych czynności, co jest obligatoryjne dla zezwoleń wydawanych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Pragniemy również nadmienić, że nie wskazano możliwości zapewnienia wybiórczości płciowej przy płoszeniu oraz niszczeniu siedlisk oraz ostoi kropiatek, derkaczy i jarzębatek (zezwolenie dotyczy wyłącznie samców tych gatunków). Warto tu także podkreślić, że dolina Rospudy stanowi siedlisko wielu innych, nie wymienionych w zezwoleniu, a chronionych gatunków ptaków i innych grup systematycznych fauny, w tym trudno dostrzegalnych, a równie ważnych jej elementów (np. bezkręgowców), które nieświadomie mogą zostać również zniszczone.

W trosce o autorytet organów ochrony przyrody w Polsce, a także kultywowanie pewnych, ugruntowanych już w naszym społeczeństwie wartości, prosimy o pilne anulowanie przedmiotowej decyzji.

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika zawsze starało się bronić polskich skarbów przyrody, propagować ich wartości i piękno wśród mieszkańców naszej ojczyzny. Wrażliwi na to, czujemy się zobowiązani, zgodnie z pełnioną przez nas misją, wyrażać swoje stanowisko, zwłaszcza gdy chodzi o unikatowe walory przyrodnicze kraju.

Sądzymy, że dotychczas nie zrobiono należyście wszystkiego, aby zapewnić zachowanie tego unikatowego obiektu jakim jest dolina Rospudy, będąca naszym nieocenionym skarbem i istotnym elementem dziedzictwa przyrodniczego Europy.

Szanując dobra materialne i rozwój cywilizacyjny kraju uważamy również, że ponadczasowe dobro środowiska przyrodniczego powinno być przynajmniej na równi stawiane z uwarunkowaniami społecznymi, a na pewno ponad lokalnymi uwarunkowaniami ekonomicznymi.

/-/ Dr hab. Stanisław Knutelski
Członek ZG PTP im. Kopernika
p.o. Prezesa Krakowskiego Oddziału

/-/ Prof. dr hab. Elżbieta Pyza
Prezes ZG PTP im. Kopernika

Do wiadomości:

- Pan Jarosław Kaczyński, Prezes Rady Ministrów
- Pan Jerzy Polaczek, Minister Transportu
- Podanie do publicznej wiadomości na łamach Pisma Przyrodniczego „Wszechświat” i na stronie www PTP im. Kopernika.